

Интерна ревизија тренд 2015

Интерни ревизори ће морати да воде беспошtedну борбу са својим руководством око управљања ризицима.

Да ли ће календарска 2015 година донети неке фундаменталне прекретнице бар кад је у питању професија интерне ревизије, то из ово пројекције није могуће предвидети, али је за очекивати да се иста развија у складу са глобалним трендовима и захтевима корпоративног пословања. У домену домаћих прилика остаје значајна празнина у погледу неких великих очекивања.

Година, како ју је пре свега политичка елита назвала као кључну, прекретницу у димензији економског живота земље, отвара поглавље креирања оперативних механизма којима зацртани циљеви треба да се остваре. Кључно питање није само креирање стандарда који треба да се достигну, већ питање добре воље да се тако нешто и уради како би свима било боље, пре свега пореским обвезницима земље. Колико год то звучало тривијално они су ипак најзначајнија категорија друшта, јер без њих нема опстанка и нема остварења циљева.

Годинама у назад се говори о томе како је привреда земље у лошем стању и да је ту суштина целог проблема. Друштво које има хлеба да једе може и да размишља здравим разумом, док гладан може да трпи, али не може и да размишља. У оваквим околностима посматрано поставља се дилема шта предузећа могу да учине како би се решили проблеми.

Да ли у овом моменту интерна ревизија као професија има ту улогу просветитеља или само буџетске ставке за трошење пара. Терен ма колико се медијски пласирао као стабилан, и плодан за инвестирање остаје велики знак питања шта ми ту можемо да урадимо.

Питање смањења плата кроз сегмент финансијске консолидације државе, отпуштање вишка радне снаге, нова задуживања пред страним кредиторима, рационализације коришћења средстава из буџета за субвенционисање јавних предузећа, борба против корупције, сиве економије, даљи пад вредности домаће валуте и остало су тезе којима треба посветити пажњу из другог угла.

Да ли општи макроекономски простор треба да нам укаже на један скривен детаљ који може да произведе пуно проблема. У ситуацијама када су порески обвезници, додатно обезвређени, демотивисани и лимитирани са зарадама какав ефекат у домену пословања можемо од њих да очекујемо. Да ли ће своје редовне пословне активности обављати на исти начин, или ће се ићи у њихову релаксацију.

Да ли ће се на тај начин отворити простор да се системима управљања ризицима и системима интерних контрола управља на исти начин, суштински или ће се пре свега формално вршити са циљем само да се каже да је урађено, без ефективне

улоге у очувању система и ресурса организација. Да ли овакав приступ додатно отежава ствари и доводи до додатне опструкције ресурса којима организације располажу.

Да ли у оваквим ситуацијама додатне егзистенцијалне угрожености, можемо очекивати додатно повећање ризика од интерних преварних радњи, злоупотреба службеног положаја, злоупотребе ресурса организација. У оваквим околностима питање за дилему је да ли ће страх да одигра своју улогу, па се може очекивати борба за одржање система корпоративног пословања у секвенцама размишљања домаћих олигарха, или ће социјални тонус учинити своје. То указује на слабост, али и ризик оперативног пословања које могу настати на овај начин и који ће сигурно произвести последице.

Парадигма размишљања за интерну ревизију је утолико већа, јер овакви детаљи договоре о томе да се пуна пажња мора посветити на првом месту систему управљања ризицима у организацији.

Култура пословања заснована на ризицима мора да постоји, то је фетус корпоративног пословања. Међутим да ли корпоративно пословање заиста постоји код нас, или има само своју пројекцију према потребама власника капитала.

Да ли имамо свест о томе, и да ли се истим прилази на истим начин, када се зна да чак и у законодавној пројекцији ово није разрађено поглавље, остаје као саветодавни глас који интерна ревизија мора да искористи, храбро,.. врло храбро.

Интерни ревизори ће морати да воде беспштедну борбу са својим руководством око управљања ризицима.

Међутим да ли овакав тренд може конципирати само на бази познавања контрола у неких процесима који су погледани. Наравно да се зна да је суштина оних ставки које имају материјално значајан ефекат по пословање у делу организације која управља бизнисом исте. Да ли ревизори исти у довољној мери познају бизнис, да ли су му пришли, то је питање са којим морају да се суоче...

Данас више него икад интерни ревизори морају ићи у корак напред у својим оцена и закључцима, а не ректорактивно, али како то постићи ако гледамо историјске податке, а не пројекције података које треба да нас одведу у сутра. Овде је питање правца размишљања и то на тај начин да се подаци и информације требају прикупљати и анализирати у реалном времену у његовој виртуалној пројекцији, јер нас трендови које морамо пратити тамо управо и воде.

У овом погледу интерни ревизори морају да наставе тренд везан за свеобухватну анализу података и у том погледу примену напредних алата за њихову обраду. Ова обрада података треба да буде у функцији анализе циљева бизниса, јер ипак није за очекивати да материјално значајни пропусти имају исту тежину у сегменту архивирања докумената у неком складишту и доношење пословне одлуке која носи са собом ризик изгубљене добити, или обезвређивања вредности капитала организације.

Ма колико се интерна ревизија постављала, као археолог прошлих дешавања, она мора успоставити канале комуникације који треба да јој обезбеде простор да може да разуме сам бизнис, његове циљеве, начин функционисања. Ово је суштинско питање, али и оно најтеже, зато треба бити на врху талас како би се могло реаговати на време.

Зашто баш бизнис, па одговор је врло јасан, тамо се песнице сударају и води главна борба, та борба је на првим страницама свих медија без обзира на њену категорију.

Кључ у овом тренутку сходно природи посла интерне ревизије и његовом стандарду треба дати поглављу управљања ризицима. Одлуке и правци економског простора су дефинисани, питање је оцене ризика и последица које они као такви могу донети. То значи да интерна ревизија мора пуну пажњу посветити циљевима организације који се желе остварити као и сегменту управљања ризицима истих. Ово значи пре свега стављање под лупу доношење пословних одлука које могу негативно утицати и произвести директан ризик на капитал организације.

Овакво становиште неминовно указује на ризик независности и објективности којем ће ревизори бити изложени уколико буду били у стању да постигну такву одговорности, не према себи већ према стандардима професије. Ревизори ће морати пажљиво да бирају своје речи извештавања према руководству. Исте морају бити засноване на чињеницама.

Исто тако питање које се отвара јесте присуство и утицај временских непогода које су се десиле током 2014 године. Да ли организације имају расположиве ресурсе да се одбране од истих непогода за које је увек присутан ризик да се могу поново догодити. Да ли организације имају развијене планове за борбу против истих и да ли довољно улажу у своје механизме превенција штета које могу настати. Ово је нарочито битно за пољопривредну производњу која је намењена извозу, али и у опште добрима којима земља располаже. Да ли је ова производња осигурана од штете, и да ли руководство организација жели да сачува свој добитак.

Исти домен размишљања је и у сегменту заштите животне средине. Медијски пропраћени случајеви указују нам на то да је потребно доста тога порадити пре свега унутар организације када су у питању процеси очувања средине и управљања заштитом исте.

Из овога може се стећи закључак да морамо пуно пажње посветити питањима безбедности ресурса организације.

Међу ресурсима осим оних најпознатијих као што су новац, или објекти, опрема, морамо да посветимо пажњу и подацима, односно информацијама. Да ли су наши подаци безбедни. Морамо признати да већ одавно живимо у сајбер свету ма колико нас неко третирао као заостале то ипак постоји и код нас.

У светским трендовима, али и у домаћим секвенцама можемо приметити присуство хакерских напада на сајтове компанија, државних институција и сл.

Да ли су нам подаци у довољној мери заштићени од екстерних напада, или неодговарајућег коришћења унутар организације. Питање права приступа подацима, њиховом трансферу унутар али и ван организације и којих то података је питање око којег треба посветити пажњу. Колико год се трудили ризик изношења поверљивих података постоји, да ли га можемо минимизирати.

Улагање у ИТ инфраструктуру није само купити компјутере имати интернет и сајт компаније. ИТ је ресурс који прожима поре целокупне организације и исти је у функцији доношења пословно управљачких одлука. Тако га требамо и третирати и посветити пажњу у његовој сигурности али и безбедности.

Исто тако респектујући глобалне трендове поставља се питања примене и начина функционисања модела **Три линије одбране** у организацији. Једно је питање прокламовања истог у процедуралној форми, а друго је питање оно од суштинске важности да ли исти постоји у пракси и да ли исти функционише. Интерна ревизија ће морати и са овим питањем да се суочи, али ово није питање тренутка већ његовог континуитета.

Да ли су сви сегменти организације упознати са истим, да ли јасно знају своју улогу, да ли је се исти јасно придржавају, мораће да се анализира. У овом сегменту

подршка руководства је преко потребна, али и оно само мора да је разуме и да је прихвати као део вредности система управљања организацијом. Са друге стране већ смо нагласили да поопштравање социјалне егзистенције запослених може довести до пада оперативне ефикасности система интерних контрола. Ово је одличан моменат да се то поврди, или оспори.

Из свега може се закључити да ће у 2015 години интерни ревизори бити изузетно заузети. Управљање ризицима биће у главном фокусу као и њихова независност и објективност извештавања по истом основу, растући ризици из оперативног пословања, успостављање нових корпоративних стандарда у домену континуитета пословања, осигурања ресурса и заштите животне средине.

На унутрашњем плану биће потребна вештина сагледавања позитивних и негативних ефеката система Три линије одбране, као и квалитета извештавања највишег руководства организације...

Припремио: Бојан Радош, Овлашћени интерни ревизор, Директор Интерне Ревизије ВТБ Банке АД Београд